

348. AGAVE-VEZELONDERNEMING DOLOK-ILIR (OOSTKUST VAN SUMATRA).
348. ONDERNEMING SERABOET NANAS DOLOK-ILIR (SOEMATERA TIMOER).

349. HET HEKELEN EN SORTEEREN VAN AGAVE-VEZELS IN DE FABRIEK TE LOEMOET
(OOSTKUST VAN SUMATRA).
349. MENJISIR DAN MEMILIH SERABOET NANAS DALAM PABERIK DI-LOEMOET
(SOEMATERA PANTAI-TIMOER).

348/349. De wereld krijgt steeds meer behoefte aan allerlei vezelstoffen. Op Java bestaan sedert 1900 ondernemingen voor Agava sisala, uit Midden-Amerika ingevoerd, en waarvan de lange, sterke, soepele vezels Java-sisalhenne worden genoemd, en voor Agava cantala, Mal. nanas sabrang, die op Java in het wild voorkomt (cantala-vezel). Op Sumatra's Oostkust heeft men alleen sisalhenneondernemingen.

348/349. Sedjak tahoen 1900 di Djawa ada onderneming seraboet nanas (Agava sisala), benihnja asal dari tanah Amerika-tengah, menghasilkan seraboet jang pandjang, lemboet dan koeat; lain dari itoe djoega nanas seberang (Agava cantala), jang tadinja toemboeh² an hoetan di Djawa. Di Soematera Timoer hanja Agava sisala jang ditanamkan di-onderneming.

350. HET OOGSTEN VAN AGAVE-VEZEL OP EENE VEZELONDERNEMING
IN SOERAKARTA.

350. MEMOTONG DAOEN NANAS SEBERANG PADA SOEATOE ONDERNEMING
DI-SOERAKARTA.

351. HET SNIJDEN EN TOT BOSSEN BINDEN VAN DE AGAVE-BLADEREN.

351. MEMOTONG DAN MENGIKAT DAOEN NANAS-SEBERANG.

350/351. De vezelondernemingen op Java vindt men hoofdzakelijk in de Vorstenlanden en in Kediri; in sommige gewesten vindt men ook bevolkingsaanplantingen. Op de ondernemingen worden de vezels in de fabriek door ingewikkelde bewerking uit de bladeren gewonnen. De bevolking schraapt eenvoudig het bladmoes tusschen de vezels weg.

350/351. Jang banjak onderneming nanas-seberang itoe di bilangan Solo dan Djokja, lagi di Kediri. Dilain tempat poen ada djoega, ditanam oléh anak negeri. Dalam paberik seraboet itoe dipisahkan dari daoennja dengan 'akal pendapatan orang ber'ilmoe; tetapi oléh Boemipoetera hanja dengan akal jang bersahadja sekali.

352. AANPLANT VAN AGAVE CANTALA IN SOERAKARTA.

Van dezelfde planten kan men verschillende malen bladeren afsnijden. Als de plant oud is schiet een groote bloeiwijze uit het bladerenrozet te voorschijn.

352. TANAMAN AGAVE CANTALA DI-SOERAKARTA.

Sebatang pohon agave boléh diambil daoennja sampai beberapa kali. Kalau pohonnja telah toea maka berpoetjoeklah jang pandjang berboenga banjak.

353. AANPLANT VAN MANILA-HENNEP OP ONDERNEMING.

Manila-hennep is eigenlijk evenmin hennep als de agave-vezels. Men heeft deze vezelstof zoo genoemd omdat er ook dik touw en kabels van worden gemaakt (Manila-trossen) en omdat Manila, de hoofdstad der Philippijnen, de grootste uitvoerhaven er van is. De vezels komen van een soort wilde pisang (Musa textilis). Ook in de Minahasa en op de Sangihe- en Talaud-eilanden werd deze pisang door de bevolking gekweekt om de vezels. Op Java (voorn. Oost-Java) en Sumatra zijn enkele Europeesche ondernemingen voor Manila-hennep.

353. TANAMAN PISANG-SERABOET (MANILA-HENNEP) PADA SOEATOE ONDERNEMING.

Lain dari pada nanas-seberang, ada poela jang diambil djoega seraboetnja akan diboeat tali, ja'toe pisang-seraboet, diseboet djoega Manila-hennep, sebab kebanyakan dikeloearkan dari negeri Manila (iboe negeri p.p. Pilipina), soedah dipintal mendjadi tali oentoek tali-temali dalam kapal.

354. JONGE AANPLANT VAN ROSELLA-PLANTEN.
354. TANAMAN ROSELLA JANG LAGI MOEDA.

355. HET AFNEMEN MET DE HANDEN VAN DE BAST VAN ROSELLA-STENGELS.
355. PEREMPOEAN MENGAMBIL KELISIP-ROSELLA DENGAN TANGAN.

354/355. Verschillende planten uit de familie der linden, waartoe ook de waroeboom en de kembang sepatoe behooren, leveren vezels voor de nijverheid. De voornaamste vezel voor zakken is de jute of goeni, die in Britsch-Indië in het groot wordt gekweekt, maar die op Java niet recht wil slagen. Daar Ned. Indië jaarlijks miljoenen goeni-zakken noodig heeft uit Britsch-Indië zoekt men nog naar eene goede vervangster van de jute, waarvan de vezel machinaal kan worden afgescheiden. Men probeert dit o. a. op eenige ondernemingen met de Rosella-vezels van de plant Hibiscus sabdariffa.

354/355. Banjak toemboeh²an jang biasa diambil kelisipnja, seperti baroe dan kembang sepatoe. Karoeng, jang banjak kita pakai itoe, diboeat dari pada kelisip jute atau goeni, banjak ditanam ditanah India-Inggeris, tiada maoe toemboeh ditanah kita sini. Sebab itoe ditjoba menanam rosella, oentoek diboeat karoeng. Rosella itoe bangsa kembang sepatoe.

356. AANPLANT VAN 25-JARIGE KINABOOMEN OP DE GOUVERNEMENTS-KINAONDERNEMING TJINJIROEAN OP DE Z.W.-HELLING VAN DEN G. MALABAR, BIJ PENGALENGAN (MIDDEN-PREANGER).

Een der merkwaardigste cultures is die van den kinaboom, uit wiens bast het koortsmiddel kinine wordt bereid. Door de zorgen der Regeering is deze onmisbare boom sedert 1852 uit de vochtig-koele bergwouden van het N.W. van Zuid-Amerika overgebracht naar die van de Preanger Regentschappen. Thans levert Ned. Indië wel 90 % van al de kinabast ter wereld en bestaan er, behalve de Gouvts. aanplantingen, 126 ondernemingen op Java (bijna alle in de Preanger) en 11 op Sumatra, waar tezamen 14.600 ha met kinaboomen zijn beplant.

356. TANAMAN KINA OEMOER 25 TAHOEN DI ONDERNEMING-GOEBERNEMÉN TJINJIROEAN (PRIANGAN-TENGAH).

Pohon kina itoe koelitnja diboeat obat demam (kenini). Tahoen 1852 ditanam oléh Goebemémén ditanah Priangan, sekarang makin banjak ditanam orang. Obat kenini didoenia ini jang 90 % asal dari Hindia.

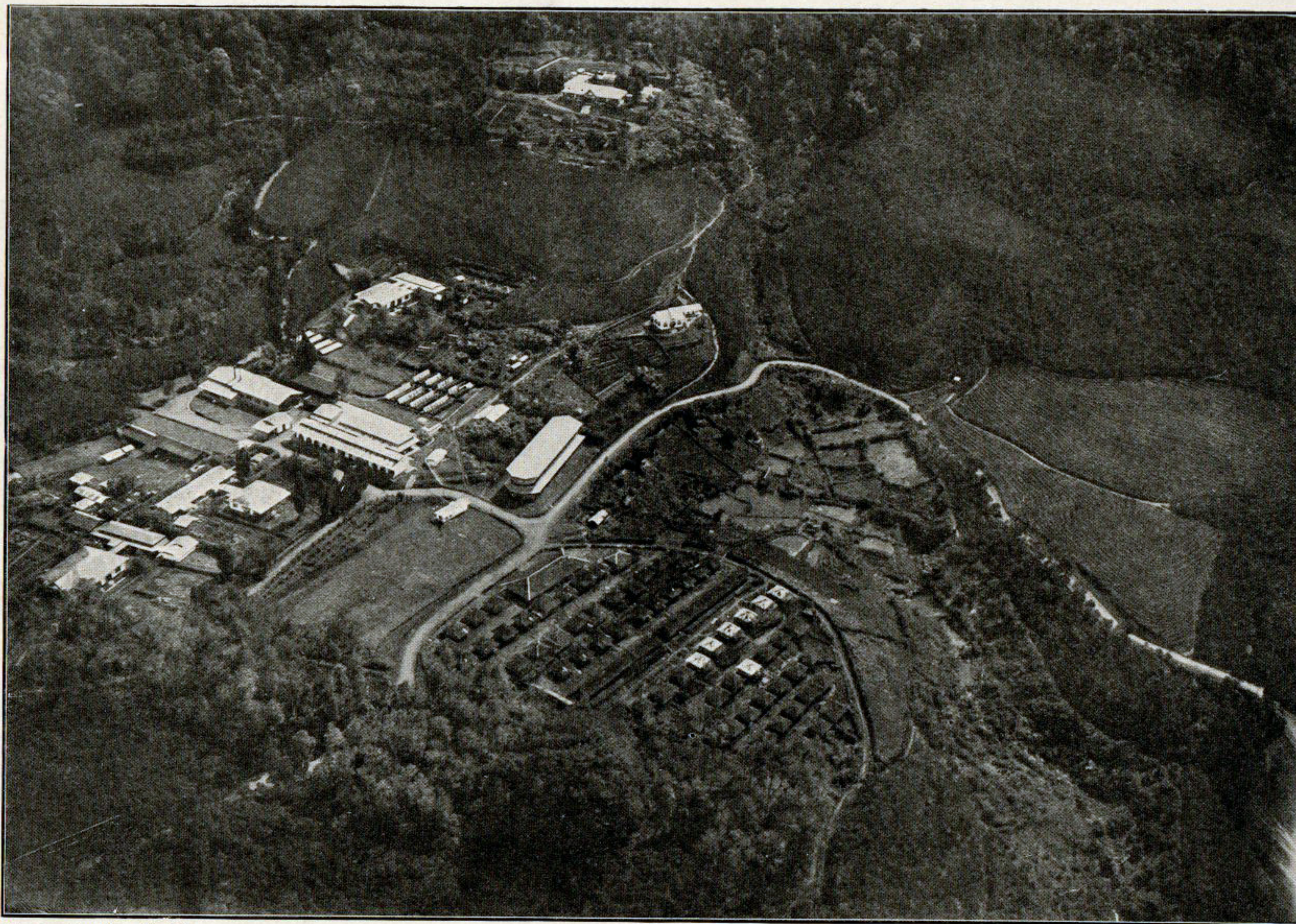

Foto vliegdiens leger N. O. I.

357. LUCHTFOTO VAN DE GVTs-KINAONDERNEMING
„TJINJIOEAN”.

Om de bast van de boomen te winnen worden tegenwoordig gewoonlijk de stammen gekapt en op den onderstam nieuwe enten geplaatst. Een deel van de bast wordt in de kininefabriek te Bandoeng tot kinine verwerkt; het overige wordt te Amsterdam ter markt gebracht en verkocht aan kininefabrikanten of komt in handen van apothekers voor de bereiding van drankjes.

357. ONDERNEMING-KINA „TJINJIOEAN” TERGAMBAR DARI
KAPAL TERBANG.

Akan mendapat koelit kina jang baik, biasanja pohon kina itoe dipotong, laloe diatasnja dihoeboengkan tjabang lain. Koelit kina itoe sebagian dimasak dipabrik kenini di Bandoeng, sebagian diperdagangkan ke Amsterdam.

358. DE GUINEESCHE OLIEPALM.

Deze palm van de Westkust van Afrika is reeds sedert 1848 in Ned. Indië bekend, doch men is pas ongeveer in 1915 met de cultuur ervan in het groot begonnen, omdat de behoefte aan „oliën en vetten” steeds grooter wordt (zie no. 363). Er zijn nu ondernemingen van in het Cultuurgebied van S. O. K., Atjeh, de Lampoengs en op Java. De groote vruchtbossen worden langs railbanen naar de fabriek gebracht, waar het oranjekeurige vet er uit wordt bereid. Ook een deel der pitten wordt uitgevoerd.

358. POHON PALM-MINJAK.

Pohon palm minjak ini asalnja dibenoea Afrika sebelah barat; telah dibawa ketanah Hindia pada t. 1848; baroe t. 1915 moelaï dioesahkan oléh onderneming. Sekarang ini telah ada onderneming itoe di Soematera-Timoer, Atjeh, Lampoeng, dan dip. Djawa. Tampoeknja boeah² jang besar itoe dimoeat pada grobak jang djalan diatas ril, dibawa kepaberik, diambil gemoeknja jang djingga warnanja. Ada djoega bidjinja jang diperdagangkan.